

ΠΙΝΑΚΑΣ (2)
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ ΝΕΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΗΡΕΑ

Σημείο δειγματοληψίας	1	2	3	4	5	6	7
Είδος προσδιορισμού							
Παροχή(εκτίμηση)m³/s							
12.87	0.2	0.1	0.35	0.4	--	0.6	--
5.88	0.2	0.1	0.3	0.4	--	0.5	0.05
Διαλυμεν.οξυγόνο mg/l							
12.87	8.6	10.0	10.5	9.3	--	9.5	--
5.88	7.8	9.5	10.5	9.8	--	9.5	9.6
Αγωγιμότητα μS/cm²							
12.87	330	460	370	400	--	420	--
5.88	430	580	480	495	--	510	790
Πιθανός αριθμ.Κολ/δών MPN/100 ml							
12.87	49	11	33	8	--	13	--
5.88	350	920	430	110	--	180	240
Πιθανος αριθμ.Κολ/δίων MPN/100 ml							
12.87	49	11	33	8	--	13	--
5.88	38	70	70	49	--	49	14

Σημεία δειγματοληψίας:

- 1: Λίγο πριν την κρεμαστή γέφυρα (50.5 χλμ.)
- 2: Παραπόταμος πριν την εκβολή του στον Κηρέα (51.3 χλμ.)
- 3: Μετά τη συμβολή παραποτάμου (51.3 χλμ.)
- 4: Μετά από μικρό καταρράκτη με πτώση 2 μέτρων (51.8 χλμ.)
- 5: Απορροή από Μεταλλεία Παρασκευορέματος στο 52^ο χλμ. με παροχή 0.05 m³/sec. (δεν έγινε δειγματοληψία)
- 6: Λίγο μετά την απορροή από μεταλλεία Παρασκευορέματος
- 7: Απορροή από μεταλλεία Γερορέματος πριν από την εκβολή στον ποταμό Κηρέα.

Αναλυτικοί Προσδιορισμοί Ποιότητας Νερού

Αναλύσεις δειγμάτων νερού στα 5 από τα 6 σημεία, που επιλέχθηκαν για προσδιορισμούς, έγιναν για διαλυμένο οξυγόνο (επί τόπου δέσμευση και μεταφορά στο εργαστήριο), αγωγιμότητα (επί τόπου), κολοβακτηριδοειδών και κολοβακτηριδίων (με μεταφορά δειγμάτων στο εργαστήριο).

Η επιλογή των σημείων δειγματοληψίας έγινε με τέτοιο τρόπο, ώστε να δίνεται αντιπροσωπευτική εικόνα της κατάστασης, τόσο του ποταμού, όσο και του επηρεασμού της ποιότητας στα διάφορα πιθανά σημεία υποβάθμισης.

Παρατηρούμε, ότι η παροχή βαίνει σταθερά αυξανόμενη φθάνοντας περίπου 0.6 m³/sec. χωρίς κατ' ανάγκη να έχουμε εισροές παραποτάμων. Αυτό συμβαίνει επειδή καθ' όλο σχεδόν το μήκος έχουμε εισροές από το υπέδαφος. Με 10 mg/l διαλυμένου οξυγόνου ως σημείο κορεσμού οι ποσότητες πάνω από 8,6 mg/l που βρέθηκαν θεωρούνται πολύ ικανοποιητικές (με τιμές κάτω από 5-6 mg/l διαλυμένου οξυγόνου θα μπορούσε να λεχθεί ότι αρχίζει η υποβάθμιση του νερού).

Η αγωγιμότητα που βρέθηκε θεωρείται φυσιολογική για νερό επιφάνειας.

Με βάση τα αποτελέσματα των προσδιορισμών μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι το νερό του ποταμού Κηρέα βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση. Δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές ανάμεσα στην ποιοτική κατάσταση της πρώτης και σ' αυτή της δεύτερης δειγματοληψίας. Η αυξημένη τιμή των κολοβακτηριδίων (τα οποία είναι υποκατηγορία των κολοβακτηριοειδών) φαίνεται φυσιολογική, αν ληφθεί υπόψη ότι η δεύτερη δειγματοληψία έγινε σε περίοδο ξηρού καιρού. Τα μικροβιακά αποτελέσματα στη δεύτερη δειγματοληψία φαίνονται αξιόπιστα, ενώ στην πρώτη η μικροβιακή φόρτιση των κολοβακτηριδίων φαίνεται υψηλή σε σχέση με την φόρτιση των κολοβακτηριοειδών που είναι φυσιολογική. Γι' αυτό η πρώτη δειγματοληψία θά πρέπει να λογίζεται ως μη απόλυτα αξιόπιστη ως προς τα κολοβακτηρίδια. Γενικά όμως η μικροβιακή μόλυνση πρέπει να θεωρείται σχετικά μικρή. Σύμφωνα με τα δεδομένα αυτά το νερό του ποταμού Κηρέα μπορεί να χρησιμοποιείται για κολύμβηση ως έχει και για πόση μετά από κατάλληλη επεξεργασία.

Το πρόβλημα των σκουπιδιών στην κοίτη του ποταμού θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί εν μέρει με κατάλληλη διαφώτιση των κατοίκων. Αυτό βέβαια θα απαιτούσε μακρόχρονη και επίπονη προσπάθεια που θα πρέπει να επεκταθεί και στα σχολεία.

Στην επίλυση του προβλήματος των σκουπιδιών θα βοηθούσε και η τοποθέτηση καταλλήλων δοχείων υποδοχής στα σημεία που συγκεντρώνονται οι εκδρομείς με παράλληλα καλή αποκομιδή από την Κοινότητα.

Οι απορροές από τα μεταλλεία θα πρέπει να τύχουν ειδικής μελέτης και αντιμετώπισης, αν και φαίνεται ότι δεν αποτελούν το κύριο πρόβλημα.

Λιβάδια

Σε τρία σημεία του ποταμού υπάρχουν μικρά ή μεγάλα λιβάδια, πολλά από τα οποία είναι ιδιαίτερα εκτετατά. Ειδικότερα την άνοιξη και το καλοκαίρι τα αγροκόλλυβα, η βλάστηση, το υψόμετρο και το είδος όσων αναπτύσσονται είναι ιδιαίτερα ποικίλα. Τα λιβάδια αυτά βρίσκονται κατά τις καλοκαιρινές τους μέρες από το Παναγιώτη μέχρι τον Κηρέα και τα καλοκαίρια που είναι ιδιαίτερα ζεστά και ξηρά είναι ιδιαίτερα εκτετατά.

Γεωργία

Το ποταμίο βρίσκεται για μεγάλο μέρος με τη μεγαλύτερη όρα σε όλο το βασόγειο. Σχηματίζονται με αρκετά ύψος παρά τις πεδιάδες του βασόγειου, θέτουν το μεγαλύτερο μέρος του ποταμού με τη βοήθεια των κούβων και της άνοιξης. Τα λιβάδια αυτά είναι γεωργικά και χρησιμοποιούνται για την καλλιέργεια των ετήσιων φυτών και των ετήσιων βοσκήσιμων. Τα λιβάδια αυτά είναι γεωργικά και χρησιμοποιούνται για την καλλιέργεια των ετήσιων φυτών και των ετήσιων βοσκήσιμων. Τα λιβάδια αυτά είναι γεωργικά και χρησιμοποιούνται για την καλλιέργεια των ετήσιων φυτών και των ετήσιων βοσκήσιμων.

Κατασκευές

Κατά το μεγαλύτερο μέρος της η κομβοκοινωνία είναι γνήσια και ασφαλώς χρησιμοποιείται από τους κατοίκους, όπου εδώ και εκεί έχουν απομείνει ορισμένα κτίρια. Η όρα είναι εντυπωσιακή τόσο τη διάρκεια της ημέρας (Εσπερινός Κόλλυβας), όπου οι κάτοικοι του Κηρέα και των γειτονικών χωριών χρησιμοποιούν τα λιβάδια αυτά.

Δάση

Κατά μήκος του ποταμού από τα Παναγιώτη προς το Μοναστήρι και επίσης μετά το Μοναστήρι και το Παναγιώτη υπάρχουν στα βόρεια του ποταμού και στα νότια των βόρειων πλαγιών, απομεινών των δένδρων, που αποτελούν τα λιβάδια αυτά. Τα λιβάδια αυτά είναι γεωργικά και χρησιμοποιούνται για την καλλιέργεια των ετήσιων φυτών και των ετήσιων βοσκήσιμων. Τα λιβάδια αυτά είναι γεωργικά και χρησιμοποιούνται για την καλλιέργεια των ετήσιων φυτών και των ετήσιων βοσκήσιμων. Τα λιβάδια αυτά είναι γεωργικά και χρησιμοποιούνται για την καλλιέργεια των ετήσιων φυτών και των ετήσιων βοσκήσιμων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV. ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Τοπία - Φυσικά Μνημεία

Ο επισκέπτης θα συναντήσει ιδιαίτερα αξιόλογα τοπία και φυσικά μνημεία προπάντων στα εξής σημεία της περιοχής μελέτης:

Ποταμός Κηρέας, Πλαταμώνας

Κατά μήκος ολόκληρης της διαδρομής του μέσα στην περιοχή του δασοκτήματος ο ποταμός Κηρέας και ο πλαταμώνας στις όχθες του σχηματίζουν τοπία μεγάλης ομορφιάς, με εντυπωσιακή ποικιλία και εναλλαγή εικόνων. Η κοιλάδα αυτή προσφέρεται για σύντομους ή μακρύτερους περιπάτους για υπαίθρια γεύματα και διημέρευση. Δεν είναι όμως σκόπιμο να δημιουργηθούν μόνιμες εγκαταστάσεις, διότι θα υπάρξει διατάραξη του βιοτόπου της βλάστησης και πιθανότητα ρύπανσης του ποταμού.

Ενετικός Πύργος - Δάσος

Ο μισογκρεμισμένος Ενετικός Πύργος (Πύργος Μπέζα) αποτελεί αξιόλογο αρχαιολογικό μνημείο και βρίσκεται σε σημείο με εντυπωσιακή θέα. Η διαδρομή προς τον Πύργο μέσα από το δάσος είναι ιδιαίτερα όμορφη. Λίγο πιο πάνω από τον Πύργο υπάρχει μεγάλο ξέφωτο του δάσους με πλάτωμα εν μέρει καλλιεργημένο. Πρόκειται για ένα από τα ωραιότερα σημεία του δασοκτήματος, με μαγευτική θέα προς το ελατοδάσος του Καντηλίου και τις απόκρημνες πλαγιές. Είναι επίσης ένα από τα σημεία του δασοκτήματος όπου μπορούν να παρατηρηθούν τα τρία είδη κωνοφόρων (χαλέπια πεύκη, μαύρη πεύκη και έλατο) μαζί.

Λειβάδια

Σε πολλά σημεία του δάσους σχηματίζονται μικρά ή μεγάλα λειβάδια, πολλά από τα οποία είναι ιδιαίτερης ομορφιάς. Ειδικότερα την άνοιξη και το φθινόπωρο τα αγριολούλουδα, η βλάστηση, τα αραιά δέντρα και το γύρω δάσος αποτελούν πολύ αξιόλογα τοπία. Τα ωραιότερα λειβάδια βρίσκονται κοντά στο κύριο μονοπάτι που οδηγεί από το Προκόπι στο πυροφυλάκιο (και το οποίο συναντά πολλές φορές τους δασικούς δρόμους), λίγο πριν συναντηθεί με το δρόμο που έρχεται από Δαφνούσα.

Πυροφυλάκιο

Το Πυροφυλάκιο βρίσκεται στο σημείο με τη μεγαλύτερη θέα σε όλο το δασόκτημα. Σχηματίζει κανείς μια αρκετά σαφή εικόνα της περιοχής του δασοκτήματος, βλέπει το μεγαλύτερο μέρος του δάσους με τις διαδοχικές ζώνες, την κοιλάδα του Κηρέα και τα μεταλλεία Γερορέματος και Παρασκευορέματος. Πάνω από το Πυροφυλάκιο ο δασικός δρόμος ακολουθεί μια σύντομη κυκλική διαδρομή με μεγάλο αισθητικό και οικολογικό ενδιαφέρον (θέες, δάσος, πηγή, κλπ.). Κατά μήκος αυτού του δρόμου συναντώνται μερικά εντυπωσιακά, μεγάλης ηλικίας άτομα μαύρης πεύκης.

Κορυφογραμμή

Κατά το μεγαλύτερο μέρος της η κορυφογραμμή είναι γυμνή και βραχώδης, σχηματίζοντας ένα άγριο τοπίο, όπου εδώ και εκεί έχουν απομείνει σκόρπια γέρικα έλατα. Η θέα είναι εντυπωσιακή προς τη θάλασσα στα Ν.Δ. (Βόρειος Ευβοϊκός Κόλπος), όπου οι πλαγιές του Καντηλίου κατεβαίνουν απότομα σχηματίζοντας τεράστιες σάρες.

Δίδυμοι πλατάνοι

Κατά μήκος της διαδρομής από το Προκόπι προς το Μαντούδι και αμέσως μετά την έξοδο από το Προκόπι υπάρχει στα δεξιά του δρόμου το σύμπλεγμα των διδύμων πλατάνων. Αποτελείται από δύο μεγάλα πλατάνια που συνδέονται μεταξύ τους με έναν χονδρό, οριζόντιο κλώνο. Η ένωση των δύο κορμών μ'αυτή τη φυσική γέφυρα είναι εντυπωσιακή διότι η συγκόλληση είναι τέλεια στο σημείο επαφής. Ο αρχαιότερος από τους δύο κορμούς έχει μεγάλη κουφάλα και πιθανή ηλικία αρκετών εκατοντάδων ετών. Αυτό το βοτανικό φαινόμενο συνιστά ένα φυσικό μνημείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Ο μεγάλος πλάτανος

Ένα άλλο φυσικό μνημείο είναι ο περίφημος 'πλάτανος του Προκοπίου' που βρίσκεται κοντά στο δρόμο προς το Μαντούδι. Συναντάμε, δεξιά μας, διακλάδωση προς ορυχείο Παρασκευορέματος και λίγο πιο κάτω μπαίνουμε πάλι δεξιά, σ' ένα κατηφορικό δρόμο που στο τέλος του βρίσκεται το τεράστιο πλατάνι, περιβαλλόμενο από τεχνητούς λόφους με αδρανή υλικά των ορυχείων.

Ο πλάτανος αυτός συναγωνίζεται σε μέγεθος και αρχαιότητα τον πλάτανο του Ιπποκράτη, στην Κω. Στη βάση του κορμού του, η διάμετρος του οποίου ξεπερνά τα πέντε μέτρα, υπάρχει μια τεράστια κουφάλα που χωρεί όρθιους αρκετούς ανθρώπους. Στην κουφάλα αυτή βρίσκει καταφύγιο ένας ολόκληρος πληθυσμός από νυχτερίδες.

Την άνοιξη το μεγάλο πλατάνι με το γιγάντιο φύλλωμά του προσφέρει ένα πολύ εντυπωσιακό θέαμα: δημιουργεί μια ισχυρή αντίθεση χρωμάτων, και αποτελεί μια πράσινη νησίδα ανάμεσα στους γύρω λιθωσωρούς που προσφέρει καταφύγιο σε πολυάριθμα είδη πουλιών.

Η ιδιαίτερη σημασία του δένδρου αυτού από άποψη φυσικής ιστορίας και η αντίθεσή του με το υποβαθμισμένο γύρω περιβάλλον θα μπορούσε να αξιοποιηθεί για διδακτικούς σκοπούς.

Η επίσκεψη στο πλατάνι μπορεί να γίνει με αυτοκίνητο και δεν χρειάζεται περισσότερο από 1 ώρα. Γύρω από τα πλατάνια υπάρχει χώρος κατάλληλος για να μπουν μερικοί πάγκοι κατάλληλοι για πικ-νικ.

Τα πρηνή γύρω από τον μεγάλο πλάτανο του Προκοπίου είναι ανάγκη να αναδασωθούν γρήγορα γιατί με την διάβρωσή τους απειλούν να πνίξουν το δέντρο με όγκους χωμάτων. Η αναδάσωση αυτή μπορεί να γίνει με πεύκα (*pinus halepensis*) και με πλατάνια (*platanus orientalis*), δέντρα που έχει αποδειχθεί ότι αναπτύσσονται καλά πάνω στα μπάζα των ορυχείων της περιοχής.

Δυνατότητες πεζοπορίας και παρατηρήσεων

Η περιοχή διασχίζεται από ένα πυκνό δίκτυο δασικών χωματόδρομων, μέτριας ή κακής βατότητας. Αυτοί κατασκευάστηκαν με σκοπό τη δασική εκμετάλλευση και την προστασία του δάσους από πυρκαγιές. Δυστυχώς όμως η χάραξή τους έγινε τις πιο πολλές φορές πάνω στα παλιά μονοπάτια που χρησιμοποιούνταν για τις μετακινήσεις ανθρώπων και κοπαδιών. Έτσι τα περισσότερα από τα μονοπάτια του δασοκτήματος έχουν καταστραφεί από τα μηχανήματα οδοποιίας και ο πεζοπόρος είναι πια υποχρεωμένος να διασχίζει το δάσος βαδίζοντας πάνω στον δασικό δρόμο.

Η βασική διαδρομή που προσφέρεται για πεζοπορία ξεκινά από το Προκόπι (εκκλησία) με κατεύθυνση προς την κορυφή του Καντηλίου. Η πορεία γίνεται εναλλάξ σε ορεινά μονοπάτια, αντιπυρικές λωρίδες και δασικούς δρόμους και διαρκεί περίπου 4 ώρες μέχρι το Πυροφυλάκιο (υψόμετρο 650 μ.). Επειδή σε αρκετά σημεία της διαδρομής συναντώνται δασικοί δρόμοι, είναι δυνατόν να γίνεται με τα πόδια μόνο ένα τμήμα της διαδρομής ή και συνδυασμοί με άλλες διαδρομές, π.χ. προς τη Δαφνούσα.

Από το Πυροφυλάκιο μπορεί να περπατήσει κανείς κατά μήκος του κυκλικού δασικού δρόμου. Είναι ένας εύκολος περίπατος διάρκειας 30 - 60 λεπτών.

Από ένα σημείο στο πάνω μέρος του κυκλικού δρόμου ξεκινά το ορεινό μονοπάτι που οδηγεί στην κορυφογραμμή του Καντηλίου (υψόμετρο 1100 - 1225 μ.). Η πορεία διαρκεί τουλάχιστον 2 ώρες και είναι επίπονη, το μονοπάτι είναι συχνά δύσβατο και εύκολα μπορεί κανείς να το χάσει. Ωστόσο, η πορεία προς την κορυφογραμμή μπορεί να γίνει από πολλές διαφορετικές διαδρομές, που καταλήγουν σε διάφορα σημεία με ωραία θέα προς τις απότομες δυτικές πλαγιές και τον Β. Ευβοϊκό Κόλπο. Από την κορυφογραμμή είναι δυνατόν να κατέβει κανείς μέχρι τη θάλασσα, αλλά η διαδρομή είναι πολύ δύσκολη και κουραστική.

Οι υπόλοιπες διαδρομές μέσα στο δασοκτήμα είναι πολύ μικρότερες και γίνονται κατά το μεγαλύτερο μέρος τους πάνω σε δασικούς δρόμους. Μια ευχάριστη διαδρομή είναι από τη Δαφνούσα μέχρι τον Ενετικό Πύργο ή μέχρι το ξέφωτο πάνω από τον Πύργο. Επίσης διάφορες διαδρομές μεγαλύτερου ή μικρότερου μήκους μπορεί να κάνει ο πεζοπόρος κατά μήκος του ποταμού Κηρέα, κάτω από τα πλατάνια.

Περιγραφή των διαδρομών (Χάρτης 4)

Ο δρόμος που ξεκινάει στα βόρεια του χωριού Προκόπι, περνάει από το ρέμα Κατακαλού και πάνω από το χωριό Δράζι (Δαφνούσα) και στη συνέχεια στρίβει νότια και ανατολικά για να κατηφορίσει προς Προκόπι, περνώντας από τα ρέματα Βλαχιώτικο ρέμα, Διχαλορέματα και Ξηρόρεμα είναι ιδανικός για περιήγηση της περιοχής του Καντηλίου με αυτοκίνητο. Πρέπει όμως να σκυροστρωθεί και αργότερα να ασφαλτοστρωθεί, δεδομένου ότι η σημερινή του κατάσταση τον κάνει αδιάβατο σε ορισμένα σημεία, όπου υπάρχουν λακκούβες και λάσπες. Κατά μήκος αυτού του δρόμου υπάρχουν τα εξής σημεία που προσφέρονται για στάση: Το ρέμα Κατακαλού με τρεχούμενο νερό και πλατάνια, όπου μπορεί να δημιουργηθεί και ένας μικρός χώρος αναψυχής με πάγκους κλπ. Ακριβώς πάνω από το χωριό Δράζι ωραία λειβαδάκια κατάλληλα για περίπατο και πικ-νικ σε συνδυασμό με μικρές παραδοσιακές καλλιέργειες (αμπέλια, σταροχώραφα, κηπουρικά). Στα νότια του χωριού Δράζι η μικρή πηγή "Πυργάκι", όπου μπορεί να γίνεται στάση για ξεκούραση και νερό. Εκεί που ο δρόμος διακλαδίζεται και το δεξιό σκέλος πηγαίνει προς τον Ενετικό Πύργο υπάρχουν αριστερά ωραία λειβάδια και παλιά, εγκαταλειμμένα χωράφια, όπου σώζονται ακόμη οι φυσικοί φράχτες από κουτσουπιές, κράταιγους και άλλους θάμνους ή δέντρα. Ωραία περιοχή για μικρούς περιπάτους και αναψυχή.

Συνεχίζοντας το δρόμο με κατεύθυνση ανατολικά, μετά από 500 μ. περίπου, συναντάμε, στην αριστερή πλευρά, ένα τεράστιο πεύκο (*pinus halepensis*) πολύ ψηλό, με διάμετρο κορμού γύρω στα 80 εκ. Βρίσκεται κοντά σε ένα άλλο πεύκο, καμένο από κεραυνό.

Συνεχίζοντας το δρόμο με την ίδια κατεύθυνση συναντάμε δεξιά μας διακλάδωση που ανεβαίνει προς το πυροφυλάκιο, κάπου εκεί αριστερά υπάρχει ένα μονοπάτι που μας βγάζει σε ωραία λειβάδια όπου τρέχουν ρυάκια. Υπάρχει πηγή και μερικά μεγάλα πλατάνια (Θέση 8). Εκεί μπορεί να πάει κανείς μόνο με τα πόδια. Ο δρόμος συνεχίζει και περνάει δίπλα από μια στάση με γίδια. Ύστερα κατηφορίζει με στροφές προς το Βλαχιώτικο ρέμα μέσα από όμορφα δάση και φτάνει σε μια τοποθεσία όπου μέσα από τη ρεματιά βγαίνει μια μικρή πηγή (Θέση Ν). Εκεί γύρω υπάρχουν ωραία λειβάδια κατάλληλα για πικ-νικ και μια μεγάλη βελανιδιά (*Quercus rubescens*) με διάμετρο κορμού γύρω στο 1 μ. και ηλικία ασφαλώς τουλάχιστον 300 χρόνων, αν λάβουμε υπόψη μας ότι το είδος αυτό παρουσιάζει αργή ανάπτυξη.

Κατηφορίζοντας το δρόμο προς το Προκόπι περνάμε από την κοίτη του Ξηρορέματος που, όπως το λέει και το όνομα του δεν έχει νερό, καλύπτεται όμως από ωραίο πλατανόδασος.

Όλη σχεδόν η παραπάνω διαδρομή γίνεται μέσα σε δάση από *Pinus halepensis* ενώ στα ανώτερα σημεία συναντάμε και συστάδες από έλατα (*Abies cephalonica*) και μαυρόπευκα (*Pinus nigra*) και στις ρεματιές πλατάνια (*Platanus orientalis*). Ο γύρος αυτός με αυτοκίνητο μπορεί να υπολογισθεί γύρω στις δύο ώρες και με τις στάσεις μπορεί να καλύψει πρόγραμμα μισής μέρας.

Από ένα σημείο του προηγούμενου δρόμου, αρχίζει ένας άλλος δευτερεύων δασικός δρόμος. Αυτός είναι προς το παρόν σχεδόν αδιάβατος από συνηθισμένα ιδιωτικά αυτοκίνητα και μόνο τζιπ μπορεί να τον διασχίσει εξ αιτίας ορισμένων σημείων όπου υπάρχουν νερά και λάσπες. Ο δρόμος αυτός θα μπορούσε να σκυροστρωθεί μέχρι το πυροφυλάκιο απ' όπου η θέα προς την κοιλάδα του Προκοπίου είναι υπέροχη. Το υπόλοιπο τμήμα του που ακολουθεί μια πορεία κυκλική, μέσα από ωραία δάση με *Pinus halepensis*, *Pinus nigra* και *Abies cephalonica* θα μπορούσε να παραμένει στη σημερινή κατάσταση και να χρησιμοποιείται μόνο για πεζοπορία.

Ανεβαίνοντας προς πυροφυλάκιο συναντούμε μερικά πεύκα (*Pinus halepensis*) μεγάλης ηλικίας ενώ υψηλότερα υπάρχουν αραίες συστάδες με μεγάλα μαυρόπευκα (*pinus nigra*). Τέλος, περνώντας τη διακλάδωση προς πυροφυλάκιο και συνεχίζοντας τον κυκλικό δρόμο, συναντάμε ένα μεγάλο, φουντωτό και με χοντρό κορμό πεύκο, του είδους *Pinus halepensis*.

Συνεχίζοντας τον κυκλικό δρόμο μέχρι την τοποθεσία Κορομηλιά φθάνοντας στο ψηλότερο σημείο του συναντάμε το κλασικό ορεινό μονοπάτι που ανεβαίνει προς τις κορυφές του βουνού. Το μονοπάτι αυτό μισοσβυσμένο σήμερα λόγω της περιορισμένης χρήσης του, μπορεί στο μέλλον να οδοσημανθεί και να αποτελέσει πόλο έλξης για πεζοπόρους και ορειβάτες ή απλούς φυσιολάτρες που θέλουν να απολαύσουν την πραγματικά μαγευτική θέα που προσφέρουν οι κορυφές του Καντηλίου.

Φθάνοντας μετά από 2 ώρες στο διάσελο μεταξύ των κορυφών Κούρβελο και Δρακοτούρλα αντικρύζουμε κάτω το Βόρειο Ευβοϊκό κόλπο και απέναντι τα μεγάλα βουνά της Κεντρικής Ελλάδας. Στο σημείο αυτό πρέπει να γίνει στο μέλλον ένα κιάσκι για πικ-νικ.

Μια άλλη διαδρομή μπορεί να γίνει με αυτοκίνητο ή με τα πόδια προς Λαγοβούνι και Βενετσιάνικο Πύργο. Εκεί κοντά υπάρχει και η πηγή "Ζήσων Βρύση" για προμήθεια σε νερό και πικ-νικ.

Εκτός του Δασοκτήματος Προκοπίου υπάρχει μια ενδιαφέρουσα τοποθεσία που αξίζει να την επισκεφθεί κανείς. Βρίσκεται εκεί που τελειώνουν τα μεταλλεία μετά το χωριό Τρούπι. Είναι μικρά ποτάμια και καταρράκτες που κατεβαίνουν από μια περιοχή με πλατάνια στη βάση της κορυφής Καντήλι.

Η περιοχή στα δυτικά του χωριού Προκόπι όπου συναντάμε μεγάλη ποικιλία θάμνων και άλλων φυτών της Μεσογειακής μακίας προσφέρεται για τη χάραξη ενός μονοπατιού με κυκλική διαδρομή, διάρκειας 1-1.30 ώρας γ'αυτούς που θέλουν να κάνουν μόνο έναν κοντινό περίπατο, ιδιαίτερα την άνοιξη και το φθινόπωρο.

Για μεγαλύτερες πεζοπορικές διαδρομές μπορεί να ακολουθήσει κανείς τη ζώνη πυρασφάλειας που αρχίζει πάνω από το χωριό Προκόπι, κατά μήκος της Γκουρτζόραχης, και στη συνέχεια να βγει στο δρόμο κοντά στη θέση Ν και να επιστρέψει στο χωριό. Διάρκεια διαδρομής 3 ώρες περίπου.

Για κάλυψη μεγαλύτερης απόστασης μπορεί να συνεχίσει κανείς στο δρόμο και στη συνέχεια στο μονοπάτι μέχρι τα λειβάδια (Θέση Κ). Από 'κει επιστροφή στο Προκόπι και το δρόμο. Ώρες περίπου 5.

Από τα λειβάδια (Θέση Κ) ως την τοποθεσία Κορομηλιά χρειάζονται 2 ώρες ανάβαση και 1 ώρα 30' για την επιστροφή.

Συνεπώς η συνολική πεζοπορική διαδρομή από το χωριό Προκόπι μέχρι το διάσελο των κορυφών πρέπει να υπολογισθεί ως εξής: Προκόπι - (θέση Ν), μέσω Γκουρτζόραχης 1 ώρα 45' περίπου. (θέση Ν) - (θέση Κ) 1 ώρα 15' περίπου - (θέση Κ) - Κορομηλιά 2 ώρες περίπου Κορομηλιά - διάσελο κορυφών 2 ώρες περίπου. Σύνολο διαδρομή Προκόπι-Κορυφές ώρες 7 περίπου. Κατάβαση στο χωριό σε 5 ώρες περίπου. Ολόκληρη η διαδρομή αυτή χρειάζεται φυσικά οδοσήμανση με βάση τους διεθνείς κανόνες σήμανσης μονοπατιών.

Η παραπάνω διαδρομή δίνει τη δυνατότητα για σπάσιμο σε πολλά τμήματα ή αποφυγή ορισμένων τμημάτων. Μπορεί π.χ. αντί να ξεκινήσει κανείς από το χωριό να πάει με αυτοκίνητο κοντά στη θέση (Κ) και να συνεχίσει με τα πόδια. Επίσης μπορεί κανείς να πλησιάσει με αυτοκίνητο ως το πυροφυλάκιο ή και ακόμα ψηλότερα, ως την τοποθεσία Κορομηλιά, αν και θα ήταν σκόπιμο ο δρόμος πάνω από το πυροφυλάκιο να προορίζεται μόνο για πεζοπορία.

Στο Πυροφυλάκιο θα μπορούσε μελλοντικά να δημιουργηθεί ένα μικρό αναψυκτήριο για τους επισκέπτες. Η ζώνη πάνω από την Κορομηλιά πρέπει να μείνει άθικτη μακριά από δρόμους και τροχοφόρα και να προσεγγίζεται μόνο πεζοπορικά.

Τα ορυχεία

Τα τρία ορυχεία της περιοχής (Γερόρεμα, Παρασκευόρεμα και Τρούπι) προσφέρονται για γεωλογικές, βοτανικές και οικολογικές παρατηρήσεις. Σε ορισμένα σημεία π.χ. φαίνονται καθαρά οι φλέβες του λευκόλιθου μέσα στον σερπεντίνη. Αλλού παρατηρείται πάνω στα ανενεργά σερπεντινικά μπάζα η εγκατάσταση σερπεντινοδιδαιτών φυτών (*Alyssum* sp. *Peltaria emarginata* κλπ.) Αλλού πάλι, παρατηρούμε δημιουργία μικρών λιμνών και ελών ή εγκατάσταση πάνω στα μπάζα των ορυχείων αυτοφυών πεύκων και πλατάνων.

Από τα τρία ορυχεία εκείνο που προσφέρεται περισσότερο για παρατηρήσεις είναι αυτό του Γερορέματος, όπου η επιφανειακή εξόρυξη έχει σταματήσει. Στο μέρος αυτό μπορεί κανείς να δει:

- α) Παλιές περιοχές επιφανειακής εξόρυξης με φλέβες λευκόλιθου
- β) Τις τωρινές στοές
- γ) Μια λίμνη για την καθίζηση των φερτών υλών που τώρα έχει αρχίσει να παίρνει μια φυσικότητα με το φύτρωμα υδρόβιας βλάστησης στις παρυφές της
- δ) Φυσική αναγέννηση του πευκοδάσους και άλλων φυτών πάνω σε παλιά μπάζα από άχρηστα υλικά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V. ΙΣΤΟΡΙΚΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Γενική εικόνα

Περνώντας την Κλεισούρα και μερικά στενά περάσματα φθάνουμε στα πλούσια δασωμένα χαμηλώματα του Αχμέτ Αγά με τα γύρω πευκοδάση που καταλήγουν στη θάλασσα στους πρόποδες του Κανδηλιού. Μετά από σύντομη ανάπαυση που την χρειαζόμαστε για να ξανασάνουμε από την μεγάλη ζέση της ημέρας --κάθε σκιά ήταν πολύτιμη-- βρεθήκαμε σε ένα πανέμορφο τοπίο που έμοιαζε με πάρκο, με ψηλά δένδρα σε κάθε πλευρά. Ήταν το σημείο όπου αρχίζει το κτήμα του κ. Νοεί, δύο περίπου ώρες από το Αχμέτ Αγά. Γύρω στις τρεις φθάσαμε μπροστά στο χωριό που διακρινόταν πίσω από τα πυκνά φυλώματα των δένδρων. Αλλά αυτό που τράβηξε περισσότερο την προσοχή μας ήταν μία εύθυμη συντροφιά που χόρευε γύρω από ένα τεράστιο πλατάνι * Wyse, Th, Impressions of Greece etc. London 1871.

Από την εποχή που ο Wyse έγραφε τις εντυπώσεις του, οι αλλαγές στον τρόπο ζωής και στο τοπίο είναι σημαντικές, παρόλο που τα βασικά χαρακτηριστικά παραμένουν αναλλοίωτα.

Στο Δερβένι, στην είσοδο της λεκάνης, τα ορυχεία "Γερόρεμα", στα υψώματα στη δεξιά όχθη του Κηρέα, τραυματίζουν την αισθητική του τοπίου. Η ίδια εικόνα επαναλαμβάνεται αμέσως μετά στο Προκόπι, στο δρόμο προς το Μαντούδι. Το "τεράστιο πλατάνι" γύρω από το οποίο, σύμφωνα με την περιγραφή του Wyse, συνήθιζαν να χορεύουν οι χωρικοί υπάρχει ακόμα, αλλά κρύβεται πίσω από τεράστιους σωρούς από πέτρες που κατεβαίνουν από τα ορυχεία "Παρασκευόρεμα" και φθάνουν ως τα όρια του πλαταμώνα. Στην αριστερή όχθη, στις πλαγιές του βουνού Κανδήλι, κοντά στον μικρό οικισμό Τρούπι, η εκτατική επιφανειακή εξόρυξη έχει διαταράξει σοβαρά το τοπίο.

Ο βιομηχανικός χαρακτήρας της περιοχής είναι εμφανής και τα χωριά Προκόπι και Μαντούδι έχουν λίγα να προσφέρουν από αισθητική άποψη. Τα παλαιά γραφικά πέτρινα σπίτια έχουν αντικατασταθεί από νέα διαμερίσματα χαμηλής τεχνικής ποιότητας. Η διάρθρωση των οικισμών είναι άναρχη και είναι προφανές ότι οι ιδιοκτήτες προσπάθησαν να καλύψουν κάθε διαθέσιμη επιφάνεια στα οικοπέδά τους.

Ωστόσο, το Προκόπι και το Μαντούδι δίνουν την εντύπωση κοινοτήτων που ευημερούν. Πέρα από οποιαδήποτε αισθητική αξιολόγηση αυτό που παρατηρείται είναι μια εντατική κατασκευαστική δραστηριότητα που παράγει άνετες κατοικίες που διαθέτουν τον πιο σύγχρονο εξοπλισμό.

Αξιοπρόσεκτος είναι επίσης ο μεγάλος αριθμός ιδιωτικών αυτοκινήτων μεσαίας κατηγορίας και ο επίσης μεγάλος αριθμός από ταβέρνες και εσπατόρια, τα περισσότερα από τα οποία δουλεύουν όλο το χρόνο και όχι μόνο κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου.

Τους καλοκαιρινούς μήνες, το Προκόπι αποτελεί σταθμό για το μεγάλο πλήθος των τουριστών που κατευθύνονται ή επιστρέφουν από τις παραθεριστικές περιοχές της Β. Εύβοιας. Εκτός αυτού, το Προκόπι ελκύει και ένα τελείως διαφορετικό ρεύμα τουριστών. Τους ευσεβείς προσκυνητές του Όσιου Ιωάννη του Ρώσσου, τοπικού αγίου του Προκοπίου (Uerguer) της Μικράς Ασίας, απ' όπου κατάγεται η πλειονότητα των κατοίκων στο σημερινό Προκόπι.

Η εκκλησία του Όσιου Ιωάννη, στο κέντρο του χωριού και ο γειτονικός ξενώνας είναι υπερβολικά μεγάλα με κριτήριο τις διαστάσεις του οικισμού.

Ιστορικό πλαίσιο

Βασική υπόθεση εργασίας της μελέτης είναι ότι οι σημερινές κοινωνικές στάσεις είναι αποτέλεσμα ιστορικών εμπειριών του παρελθόντος. Η ακόμη περισσότερο, υποστηρίζεται η θέση ότι η σημερινή κατάσταση γίνεται αντιληπτή σε μεγάλο βαθμό με όρους που δημιουργήθηκαν για να περιγράψουν γεγονότα που αναστάτωσαν την κοινωνία πριν από πολύ καιρό. Κατά τη γνώμη μας, αυτό αληθεύει κατ' εξοχήν για την περιοχή της μελέτης, όπου δέσποζε το δασόκτημα Αχμέτ Αγά, μια από τις μεγαλύτερες ιδιόκτητες δασικές και γεωργικές εκτάσεις, που ανήκε στην οικογένεια Νοεί-Baker από τα πρώτα χρόνια της Ελληνικής Ανεξαρτησίας, εδώ και ενάμισο αιώνα.

Το γεγονός ότι οι αμφισβητούμενοι σήμερα ιδιοκτήτες του δασοκτήματος ανήκουν στην Αγγλική αριστοκρατία είναι περισσότερο από μια απλή ιδιαιτερότητα: Συμπληρώνει την εικόνα του "τσιφλικά" που αντικατέστησε την τουρκική εξουσία πάνω στους αγρότες μετά την Ανεξαρτησία, με τα μισητά χαρακτηριστικά που αποδίδονται στους εκπροσώπους του βρετανικού ιμπεριαλισμού στο πλαίσιο μιας πολιτικής ιδεολογίας, κοινής στους κόλπους της Αριστεράς στην Ελλάδα.

Πρέπει ακόμη να τονισθεί ότι η Β. Εύβοια, στην οποία ανήκει η περιοχή της μελέτης έγινε κατά την περίοδο των τελευταίων εκατόν πενήντα χρόνων το θέατρο των δύο σημαντικότερων επεισοδίων που συντάραξαν την Ελληνική κοινωνία.

α) Την έλευση του εξαθλιωμένου πλήθους των προσφύγων από την Μικρά Ασία και τη Μαύρη Θάλασσα το 1922, μετά από την ήττα του Ελληνικού Στρατού από τα στρατεύματα του Κεμάλ Ατατούρκ στα υψίπεδα της Ανατολίας.

β) Την κατοχή της χώρας από τις δυνάμεις του Άξονα κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο που ακολουθήθηκε από τον αματηρό Εμφύλιο μεταξύ των βασιλοφρόνων-συντηρητικών κυβερνητικών δυνάμεων και των ανταρτών του κατά μεγάλο μέρος κομμουνιστικού Δημοκρατικού Στρατού.

Το πρώτο επεισόδιο, η άφιξη των προσφύγων, πλήθος από τους οποίους εγκαταστάθηκε στην Β. Εύβοια και ιδιαίτερα στο ίδιο το δασόκτημα των Νοεί-Baker, οδήγησε σε δύο σημαντικές αλλαγές:

α) Στην πιθανώς περισσότερο ριζική αγροτική μεταρρύθμιση στην Ευρώπη --με εξαίρεση τη Σοβιετική Ένωση-- που συνοδεύτηκε από μεγάλης κλίμακας απαλλοτριώσεις και διανομή των γαιών, όχι μόνο στους πρόσφυγες, αλλά και στους μέχρι τότε άκληρους αγρότες.

β) Την πολιτισμική διένεξη μεταξύ του σε μεγάλο βαθμό συντηρητικού και παραδοσιακού ελλαδικού πληθυσμού και των νεοαφιχθέντων, οι οποίοι απετέλεσαν τη βάση για τη δημιουργία μιας νέας διευρυμένης εργατικής και επαγγελματικής τάξης που συνέβαλε σημαντικά στην οικονομική "απογείωση" και τον εκσυγχρονισμό.

Από την άλλη πλευρά, ο Εμφύλιος Πόλεμος 1944-1949 προκάλεσε τη διαίρεση της ελληνικής κοινωνίας σε ένα νέο διαφορετικό επίπεδο. Η διαίρεση αυτή δεν έχει ακόμη πλήρως ξεπεραστεί, ιδίως στην ύπαιθρο, όπου οι διώξεις των ηττημένων κομμουνιστών δεν σταμάτησαν παρά μόνο μετά την πτώση της επτάχρονης στρατιωτικής δικτατορίας το 1974 --τελευταία πράξη της δραματικής μεταπολεμικής περιόδου.

Κατά παράδοξο τρόπο, η δικτατορία δεν έφερε νέες διαιρέσεις στην ελληνική κοινωνία, αλλά αντίθετα βοήθησε να ξεπεραστούν οι παλιές. Η επαναβίωση παλαιών στερεοτύπων με αφορμή τη διένεξη γύρω από το δασόκτημα δείχνει ωστόσο ότι η κοινωνική συνοχή είναι μάλλον σαθρή και η νέα πραγματιστική στάση που επικρατεί σήμερα είναι επισφαλής. Στη συνέχεια θα προσπαθήσουμε να δώσουμε μια σύντομη περιγραφή της διένεξης με βάση το ιστορικό πλαίσιο που περιγράψαμε, αφού πρώτα αναφερθούμε στην ιστορία του ίδιου του δασοκτήματος.

Τόποι ιστορικής σημασίας

Αρχαιότητα

Η αρχαία ιστορία της Β. Εύβοιας είναι ελάχιστα γνωστή. Οι πρώτες αναφορές απαντώνται στην Οδύσσεια. Ο Όμηρος αναφέρει την Κήρινθο, μια πόλη κτισμένη στις εκβολές του ποταμού Βουδώρου. Στην Ιλιάδα αναφέρεται η πόλη Αίγαι, όπου ο Ποσειδών είχε το παλάτι του. Ο Στράβων, ο αρχαίος γεωγράφος, εντοπίζει τις Αίγες στους πρόποδες του όρους Μάκιστος (Κανδήλι) στην παραλία κοντά στο αρχαίο Ελύμνιον (Λίμνη Ευβοίας) και τις Οροβιές (Ροβιές). Εκεί, σύμφωνα με τον Στράβωνα, υπήρχε δάσος αφιερωμένο στον Ηρακλή, σε μια τοποθεσία που σήμερα ονομάζεται Αρακλιά. Σύμφωνα με ορισμένες απόψεις, ο ναός του Ποσειδώνα βρισκόταν στη θέση της σημερινής μονής Αγίου Νικολάου Γαλατάκη - προστάτη και σήμερα των ναυτικών.

Φράγγκοι, Βενετοί, Τούρκοι

Υπολείμματα της φραγκικής-βενετικής κατοχής της Εύβοιας, από το 1204 ως το 1470, όταν οι Τούρκοι κατέλαβαν το νησί, είναι τα πολυάριθμα κάστρα και οι πύργοι, στρατηγικά τοποθετημένοι κατά μήκος των κυριότερων οδών.

Η περιοχή της μελέτης ήταν μέρος του Terzero de la Clissura, ενός από τα τρία φέουδα τα οποία είχαν δημιουργηθεί στην Εύβοια κατά τον 14ο και 15ο αιώνα. Τα άλλα δύο ήταν το Terzero del Rio στα βόρεια και το Terzero di Caristo στο νότο. Το υπόλοιπο του νησιού ανήκε στη Βενετική διοίκηση του Regimen Nigrorontis (Χαλκίδα). Πολιτικά και οικονομικά ωστόσο, η Εύβοια βρισκόταν υπό την ηγεμονία της Βενετίας ήδη από το 1082 μετά από τη σύμβαση την οποία είχε υπογράψει ο Αλέξιος ο Α΄ και η οποία παραχωρούσε στη Βενετία πλήρη ελευθερία εμπορίου σε πολλές περιοχές της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Το όνομα του φέουδου προερχόταν από το οχυρωμένο φαράγγι της Κλεισούρας που αποτελούσε και το νότιο όριό του, 6 χλμ. ΝΔ του Προκοπίου βρίσκονται τα ερείπια του κάστρου --ενός από τα ισχυρότερα οχυρά της Εύβοιας-- απ' όπου ελεγχόταν το πέρασμα προς τη Β. Εύβοια. Η ακριβέστερη περιγραφή του κάστρου και της γύρω περιοχής οφείλεται στον Buchon (1845). Η λαϊκή ονομασία του Κάστρου είναι Σιδερόπορτα.

Το άλλο οχυρό της περιοχής ήταν το κάστρο του Μαντουδίου (Mantugo) σε έναν λόφο στη δεξιά όχθη του Κηρέα, νότια του χωριού. Σήμερα τίποτα σχεδόν δεν έχει απομείνει. Το κάστρο του Μαντουδίου είχε άμεση οπτική επικοινωνία με ένα σύστημα πύργων με τη βοήθεια των οποίων ελεγχόταν ο δρόμος προς τη Λίμνη προς τα δυτικά και τον προστατευμένο κόλπο του Μαντουδίου και το Πελέκι προς τα ανατολικά και το κάστρο της Αγίας Άννας στο βορρά.

Δύο από τους πύργους αυτούς κατά μήκος του δρόμου προς τη Λίμνη υπάρχουν ακόμα κοντά στα χωριά Φαρακλα και Ζωοδόχος Πηγή (Τσούκα). Ένας άλλος πύργος στη δεξιά όχθη του Βουδώρου έλεγχε τον δρόμο προς τον κόλπο.

Σημαντικός σύνδεσμος μεταξύ της Κλεισούρας και του Μαντουδίου ήταν ο 'πύργος του Μπέζα' κτισμένος σε υψόμετρο 500 μ. κοντά στο χωριό Δαφνούσα. Ο πύργος επιτρέπει την επιτήρηση της κοιλάδας του Κηρέα, της πεδιάδας του Μαντουδίου και τη θάλασσα ως τον Άθω.

Στην άλλη πλευρά του Καντηλίου προς την ηπειρωτική Ελλάδα βρίσκεται το μοναστήρι του Αγίου Νικολάου Γαλατάκη με έναν πύργο της ενετικής περιόδου, ενσωματωμένο στο οχυρωματικό τείχος που κτίστηκε στις αρχές της περιόδου της Τουρκοκρατίας. Το δάσος που ανήκει στο μοναστήρι έχει κοινά όρια με το δασόκτημα Προκοπίου.

Η τουρκική κατοχή της Εύβοιας δεν έχει αφήσει ίχνη στο τμήμα αυτό του νησιού, το οποίο ήταν εντελώς παραμελημένο. Η τουρκική κυριαρχία εξασφαλιζόταν από μια φρουρά εγκατεστημένη στη Χαλκίδα. Το σημερινό Προκόπι δεν ήταν παρά ένας μικροσκοπικός οικισμός από καλύβες. Η τουρκική εξουσία εξαντλείτο στη συλλογή των φόρων.

Μονή Αγίου Νικολάου Γαλατάκη

Η μονή Γαλατάκη υψώνεται στα ερείπια αρχαίου ναού του Ποσειδώνας. Σύμφωνα με μαρτυρία μη σωζομένου εγγράφου του Πατριάρχου Κυρίλλου του Ε', η μονή χτίστηκε τον 7ο ή 8ο αιώνα. Μετά την κατάληψη της Εύβοιας από τους Τούρκους (1470) καταστράφηκε για να ανοικοδομηθεί στη συνέχεια σύμφωνα με την παράδοση από πλούσιο πλοιοκτήτη που έμενε στη συνοικία Γαλατά της Κωνσταντινούπολης (από όπου και το όνομα Γαλατάκη).

Οι εσωτερικές επιφάνειες του ναού της μονής Γαλατάκη ήταν γεμάτες από τοιχογραφίες, οι οποίες όμως σε μεταγενέστερη περίοδο καλύφθηκαν από κονίαμα. Αξιοσημείωτος είναι ο 'μέγας πύργος' της μονής που χτίστηκε σε εποχή πειρατικών επιδρομών για αμυντικούς λόγους. Μέσα στον πύργο οι μοναχοί ασφάλιζαν την κινητή τους περιουσία και κατάφεραν να αμυνθούν με επιτυχία εναντίον ληστών και πειρατών. Όταν

κατ' απαίτηση Οθωμανών της περιοχής ετέθη θέμα κατεδάφισης του πύργου, ο ηγούμενος της μονής μετέβη στην Κωνσταντινούπολη, όπου και εξασφάλισε το κτίσμα με ειδικό φερμάνι (διάταγμα) του Σελήμ Χαν, υιού του Σουλτάνου Σουλεϊμάν. Κατά τις διάφορες ιστορικές περιόδους, η μονή υπέστη πολλές δοκιμασίες από τους Τούρκους, τους κουρσάρους και τους ληστές, η μεγαλύτερη από τις οποίες αναφέρεται στα 1752. Ακόμη η μονή δοκιμάστηκε από την αρπακτική διάθεση πολλών Χριστιανών, ακόμη και επισκόπων, οι οποίοι σφετερίστησαν κτήματα και μετόχια.

Η μονή Γαλατάκη επικοινωνεί σήμερα με Κάκαβο-Τρούπι-Δαφνούσα μέσω δασικών δρόμων, που βρίσκονται σε πολύ κακή κατάσταση και έχουν αρκετά επικίνδυνα σημεία λόγω εγκαρσίων τομών για τη διαμόρφωση του οδοστρώματος. Η διαδρομή Τρούπι-Γαλατάκη διανύεται επίσης και από μονοπάτι, (3 ώρες πορεία) το οποίο όμως κατά τη χειμερινή περίοδο είναι αδιάβατο. Η διαδρομή από Λίμνη προς Γαλατάκη είναι σχετικά δύσκολη.

Κήρινθος

Αρχαία πόλη κοντά στο Μαντούδι (στο επίγειο του Μαντουδίου), όπου δεν έχουν μεν τελεσθεί ανασκαφές, πλην όμως υπάρχουν μαρτυρίες περί αρχαιοκαπηλία μεγάλης έκτασης. Κατά τη μυθολογική παράδοση ιδρύθηκε από τον Κόθο, αδελφό του Ιωνα, πράγμα που υποδηλώνει πρόωπη εγκατάσταση Ιώνων στο μέρος αυτό από τους προϊστορικούς ήδη χρόνους. Σύμφωνα πάντα με τον μύθο ο αργοναύτης Κάνθος από την Κήρινθο περιπλανήθηκε και πέθανε στις ακτές της Λιβύης --πράγμα που ενισχύει την άποψη περί συμμετοχής της Κήρινθου στον Ευβοϊκό εποικισμό περιοχών εκτός της κυρίως Ελλάδας. Σύμφωνα με τον ολιγαρχικό ποιητή Θεόγνι (8ο π.χ. αιώνας) στην Κήρινθο σημειώνεται εξέγερση των 'κακών' (Δημοκρατικών), οι οποίοι και εκυρίευσαν τελικά την πόλη. Πιθανολογείται ότι η Κήρινθος γνώρισε παρατεταμένη περίοδο ακμής. Η μαρτυρία του ποιητή Θεόγνι είναι πάντως και η τελευταία που αναφέρεται στην πόλη.

Άγιος Ιωάννης Ρώσσης

Σύμφωνα με την Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ο Όσιος Ιωάννης ο Ρώσσης πολέμησε εναντίον των Τούρκων κατά τον Ρωσοτουρκικό πόλεμο, οπότε και συνελήφθη από τους εχθρούς του (1711). Παρέμεινε σε κατάσταση αιχμαλωσίας και εκέρδισε το σεβασμό με την αντοχή και εγκαρτέρησή του μέχρι το έτος 1730, οπότε και απέθανε. Κατά την παράδοση το λείψανό του βρέθηκε άθικτο το 1733, πράγμα που είχε ως συνέπεια και την ανακήρυξή του σε άγιο. Από το 1733 έως το 1924 το λείψανο ήταν υπό την κατοχή της Μητρόπολης Καισαρείας Καππαδοκίας, ενώ μετά το 1824 πέρασε στη δικαιοδοσία της Μητρόπολης Χαλίδας, Ισπαιάς και Βορείων Σποράδων.

Το σκήνωμα του Αγίου Ιωάννη του Ρώσσου είναι εκτεθειμένο στο Προκόπι και αποτελεί αντικείμενο λατρείας περίπου 300.000 προσκυνητών ετησίως. Το ομώνυμο ίδρυμα που έχει την ευθύνη και επιστασία της εκκλησίας του Αγίου Ιωάννη αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου που διέπεται από δικό του καταστατικό διαχείρισης. Επί κεφαλής του ιδρύματος είναι 5/μελές Δ.Σ. που προεδρεύεται από τον μητροπολίτη Χαλκίδας και έχει ως μέλη 1 νομικό, 1 οικονομολόγο, 1 μέλος της κοινότητας Προκοπίου και ένα κληρικό από την Εύβοια. Το ΝΠΔΔ διαχειρίζεται τα έσοδα της εκκλησίας και αναπτύσσει φιλανθρωπική δράση, η οποία μέχρι τώρα είχε σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία: 2 ορφανοτροφείων, 2 γηροκομείων, 1 οικοτροφείου για σπουδαστές, 800 θέσεων σε παιδικές κατασκηνώσεις στις Ροβιές της Β. Εύβοιας, την καταβολή νοσηλείων ασθενών στο εξωτερικό κλπ.

Η εκκλησία του Αγίου Ιωάννη δεν έχει καμιά αισθητική ποιότητα τόσο εξωτερικά, όσο και εσωτερικά. Μόνα σημεία ενδιαφέροντος στο εσωτερικό της μπορούν να χαρακτηρισθούν μερικές εικόνες Καππαδοκικής Τέχνης. Υπάρχουν επίσης κανδήλια από σφυρήλατο ασήμι, Καππαδοκικής Τέχνης, καθώς και 2 λεοντάρια επισκοπικού θρόνου από αλάβαστρο.

Η παρουσία του σκηνώματος του Αγίου Ιωάννη θα αποτελούσε αναμφισβήτητο στοιχείο ενδιαφέροντος, στο βαθμό που συνδιάζονταν με άλλα στοιχεία του φυσικού πάρκου. Αξιοσημείωτη η αγορά ειδών λαϊκής τέχνης που αποτελείται από μικρό αριθμό καταστημάτων κοντά στην εκκλησία και η οποία θα μπορούσε να γίνει πυρήνας για την παραπέρα ανάπτυξη εγχωρίων κατασκευών με ξύλο, υφαντά, βαφές κλπ. Προς το παρόν τα είδη που προσφέρονται στους προσκυνητές είναι χαμηλής ποιότητας και αξίας.